

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/826/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.086/2024/5. sorszámú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A dr. Bagdi Katalin ügyvéd által képviselt indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Mfv.II.10.086/2024/5. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.011/2024/4. sorszámú ítéletére (a továbbiakban: másodfokú ítélet) és a Debreceni Törvényszék 11.M.70.022/2023/20. sorszámú ítéletére (a továbbiakban: elsőfokú ítélet) is kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügynek a törvényszék által megállapított tényállása szerint az indítványozó személy- és vagyonőr munkakörben 2021. február 1-jén létesített munkaviszonyát a munkáltató a 2022. január 14. napján kelt, az indítványozó részére 2022. január 18. napján kézbesített azonnali hatályú felmondással a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 78. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjára hivatkozással, az indítványozó súlyos, többszöri nem megfelelő magatartása és munkavégzése miatt megszüntette. Az indokolás szerint az indítványozó a szolgálati idő alatt az őrhelyet rendszeresen, fél órákra elhagyta, így az épület őrizetlenül maradt. Az indokolás szerint továbbá a munkáltató a hivatkozott magatartási problémákhoz hasonló magatartás miatt már 2021. június 23-án szóbeli, majd 2021. július 29-én írásbeli figyelmeztetésben részesítette az indítványozót.
- [3] Az azonnali hatályú felmondással szemben az indítványozó keresettel élt. Többször módosított keresetében az azonnali hatályú felmondás jogellenességének jogkövetkezményeként elmaradt jövedelem címén járó kártérítés és késedelmi

kamata, a munkaszerződés készenléti jellegű munkakörre vonatkozó kikötésének semmiségére tekintettel elmaradt bérpótlék, valamint a munkáltató által a beosztás szerinti munkaidőn kívül teljesített előkészítő és befejező tevékenység ellenértékeként elmaradt munkabér, továbbá perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperes munkáltatót. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

- [4] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó kifogásolta a támadott ítéleteket, mert állítása szerint sértik a napi pihenőidőhöz való jogát, a magánélethez való jogát, a személyes adatok védelméhez való jogát, a munkavállalók jogát az egészséget, biztonságot és méltóságot tiszteletben tartó munkakörülményekhez, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdése, VI. cikk (1) és (3) bekezdése, XVII. cikk (3) és (4) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozott.
- [5] Az indítványozó szerint a Kúria, valamint az első- és másodfokú bíróság értelmezése a „pihenéshez való jogot”, valamint a munkavállaló egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jogát sérti. Szerinte a pihenőidő nem tudja a célját betölteni, ha annak tartama alatt a munkavállaló rendelkezésre állásra, valamint a munkaközi szünet ideje alatt bármikor (akár rendszeresen és visszatérően) a szünet megszakításával munkavégzésre kötelezhető. A „pihenéshez való jogot” sérti az is, ha a munkáltató előírhatja, hogy a munkaközi szünetet hol töltse el a munkavállaló, különösen, ha az így megjelölt hely megegyezik azzal a pulttal, amelyben a munkavégzésre is köteles, és a körülmények alapján sem biztosított, hogy a munkaközi szünet érdemben pihenéssel tölthető el. Érvelése szerint: „a napi pihenőidőhöz való jog magában kell foglalja a munkaközi szünetet, a munkavállalót megillető, méltóságát és egészségét tiszteletben tartó jogból is következik, hiszen a munkanap megszakítás nélküli, rövid rekreációt biztosító szünet nélküli ledolgozása a munkavállaló egészségét, teljesítményét, koncentrációját hátrányosan befolyásolja, ekként a munkavállaló egészséghez való jogához kapcsolódik, valamint a más személyek egészségének, életének, testi épségének védelmét szolgáló munkabiztonsági kérdés is.” A támadott bírói döntés mindezzel tekintettel az indítványozó szerint a „pihenéshez való alapjoga” sérelmét eredményezte, „azt nem csak szükségtelenül és aránytalanul korlátozta, hanem a munkaközi szünet kiadása kapcsán lényegében elvonta”. Szerinte az a bírósági jogértelmezés, amelynek alapján „a biztonsági rendszerek folyamatos figyelése nem munkavégzés, csupán rendelkezésre állás, még akkor is, ha az őrpult elhagyását úgy tekintik, hogy az épület őrizetlenül marad, illetőleg valamely riasztás észrevételének elmulasztása még pihenőidő alatt is a munkavállaló felelősségét képezi, az egészséget tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jogot és a biztonsághoz való

jogot sérti, mert így a folyamatos figyelem, koncentráció és „ugrásra készen állás” ellenére alacsonyabb igénybevételűnek minősített munkakörre előírt nagyobb óraszámú napi munkaidő-beosztás előírását teszi lehetővé annak ellenére, hogy ténylegesen nem jár alacsonyabb igénybevétellel a munkavégzés.”

- [6] Az indítványozó állítása szerint „a peres eljárásban a bíróságok által sem volt vitatott, hogy a reggel 6:00 órától másnap reggel 6:00 óráig tartó 24 órás, az Mt. szerinti maximális napi munkaidő beosztást meghaladóan kötelezett a munkáltató arra, hogy 5:45 órakor megjelenjek a munkavégzés helyén, ott a munkavégzéshez szükséges munkaruhába öltözzek be, és a szolgálatot vegyem át a még szolgálatban lévő munkavállalótól, melyet alperes is elismert. Az sem volt vitatott, hogy ezt a szolgálatonként plusz 15 percet munkaidőként nem ismerte el a munkáltató, ezen időtartamra díjazásban nem részesített.” Ez az indítványozó szerint végső soron azt eredményezi, hogy a munkáltató az általa egyoldalúan elrendelt és rendszeresen beosztástól eltérően teljesített rendkívüli munkáért nem fizet semmilyen díjazást. Az „ingyenmunka alapvető alkotmányos követelményekkel ellentétes, egyúttal semmiképp sem tekinthető az Alaptörvény XVII. cikkben foglalt méltányos, a munkavállalók méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételnek.” Sérelmezte ennek kapcsán azt is, hogy bár a munkáltató a munkaidő nyilvántartására vonatkozó kötelezettségét elmulasztotta, a bíróságok mégsem tartották megállapíthatónak a túlmunkát, valamint a túlmunkáért járó díjazást. „Ez a bírósági jogértelmezés a díjazás és a túlmunka vonatkozásában a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is eredményezi (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése), ugyanis annak ellenére is engem kötelez bizonyításra, hogy a munkáltató terhére kellett volna értékelni a munkaidő nyilvántartásával kapcsolatos mulasztást és a maximális napi munkaidőre vonatkozó szabály megsértését.” Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozott annak kapcsán is, hogy szerinte az eljáró bíróság elmulasztotta indokát adni, hogy mely bizonyítékok vagy mely tanúvallomások alapján jutott arra a következtetésre: nem munkáltatói elvárás, illetve a munkáltató által biztosított körülmények következménye volt az, hogy a munkaközi szünet mint pihenőidő idejére a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettség alól nem mentesülhetett.
- [7] Az indítványozó szerint a magánszférához, illetve a személyes adatok védelméhez való jog sérelmét eredményezi az a bírósági jogértelmezés, amely szerint vagyonvédelmi okból a munkavállaló folyamatosan, 24 órában megfigyelhető, róla több hétig tárolt felvétel készül, és az így tárolt felvételt a munkavállaló munkavégzésének és pihenőidejének ellenőrzésére a munkáltató és/vagy megbízója felhasználhatja, mivel olyan kiterjedt megfigyelést jelent, amely egy munkavállaló esetében nem indokolt, s aránytalannak minősül, mert más módon is elérhető lenne a cél. A magánszférához, illetve a személyes adatok védelméhez való jogba ütközőnek vélte továbbá azt a bírósági értelmezést, amely szerint a munkavállaló hozzájárulása elég az ilyen kiterjedt megfigyelés jogszerűségéhez, mert szerinte a munkavállaló –

személyi és gazdasági függése folytán – olyan alárendelt helyzetben van, hogy nem áll módjában kényszerszerűen, külső nyomás nélkül megadni a hozzájárulását. A magánszférához, illetve a személyes adatok védelméhez való jogot sértőnek vélte továbbá azt a bírósági értelmezést, amely a megfigyelés jogellenességét nem veszi figyelembe a felek munkaviszonyból származó jogainak és kötelezettségeinek értékelése során, kizárólag akkor, ha a munkavállaló a munkáltatói adatkezelés jogellenesége kapcsán személyiségi jogsértés polgári jogi jogkövetkezményeit kívánja érvényesíteni. Evvel összefüggésben arra hivatkozott, hogy „az alapvető jogokat – amelyek egy része kétségtelenül személyiségi jogként is megjelenik – minden körülmények között biztosítani kell, azok kizárólag az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdése szerinti esetekben és módon korlátozhatók, amelyért a rendes bíróságok is felelősek”.

- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26-27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont], s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó perbeli jogi képviselője 2025. január 8-án töltötte le, az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő utolsó napja 2025. március 9-e, munkaszüneti napra esett, az alkotmányjogi panaszt 2025. március 10-én nyújtotta be az indítványozó jogi képviselője) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet, továbbá a kúriai ítélet által hatályában fenntartott jogerős ítéletet, valamint az elsőfokú ítéletet támadta.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában Alaptörvényben biztosított jogai sérelmére hivatkozott, de állította az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdése sérelmét

is. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdésével kapcsolatban jelen ügyben is fenntartja a korábbi következetes gyakorlatát, miszerint e rendelkezések nem tartalmazzak Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3401/2022. (X. 12.) AB végzés, Indokolás [8]}, így érdemi vizsgálatra e tekintetben nincs lehetőség.

- [12] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a sérelmezett bírói döntéseket az Alaptörvény VI. cikk (1) és (3) bekezdésébe, XVII. cikk (3) és (4) bekezdésébe, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek tartotta. Az Alaptörvény VI. és XVII. cikke kapcsán a kifogásolt bírói döntéseket érintő alapvető alkotmányjogi kérdésként a készenléti jellegű munkakör esetén a munkaközi szünet, mint pihenőidő alapjogi szempontú értékelését kezdeményezte, valamint ehhez kapcsolódóan a munkáltatói adatkezelés jogellenességének értékelését tartotta szükségesnek a munkaviszonyból származó jogok és kötelezettségek megítélésekor. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a bírói döntést érintő alapvető alkotmányjogi kérdésként a munkaidő nyilvántartásával és a maximális napi munkaidő szabályának alkalmazásával kapcsolatban a bizonyítékok bírósági értékelésére, az indokolás hiányára hivatkozott.
- [14] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}

- [15] Az Alaptörvény XVII. cikk (3) és (4) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti annak megítélését, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben készenléti jellegű munkakör esetén a munkaközi szünet, mint pihenőidő milyen feltételek mellett vehető igénybe. Az Alaptörvény VI. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmére alapított indítványi érvekkel szemben a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdés, hogy a munkáltatói adatkezelés jogellenességének értékelésére sor kerülhet-e a munkaviszonyból származó jogok és kötelezettségek megítélésének keretei között. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi kérelemmel szemben szintén a bíróságok jogkörébe tartozó kérdés, hogy a munkaidő nyilvántartással és a maximális napi munkaidő szabályának alkalmazásával kapcsolatban miként történik a bizonyítékok bírósági értékelése. Mindezeket az eljáró bíróságok döntéseikben a perbeli kérelmek korlátai között vizsgálták, és kellőképpen értékelték is. Tartalma szerint ezért az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a Kúria döntésének, illetve a támadott bírói döntések felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (1) és (3) bekezdése, XVII. cikk (3) és (4) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó törvényességi kérdést vitatott. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a munkajogi jogviszonnyal kapcsolatos jogvita tárgyában hozott támadott bírói döntéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [16] Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjának, részben nem felelt meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. szeptember 23.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró